

Kamu İhaleleri ve Banka Teminat Mektupları

Kamu İhaleleri

İran'da açılan kamu ihaleleri ve uluslararası projelere ilişkin duyurular, İran İhale Kurumu'nun internet sitesinden takip edilebilir. <https://irantender.info/>

İhale Süreci

Kamu alımları, İran'ın ekonomik faaliyetlerinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Kamu alımı yaygın şekilde, kamunun mal, iş ve hizmet satın alma, kiralama veya başka bir sözleşme yoluyla edinmesi olarak tanımlanmaktadır.

İhalelerin Fiyat Eşiklerine Göre Sınıflanması

İran İhale Kanununda üç tip işlem bulunmaktadır.

- Azami 2.000 Euro değerindeki "küçük işlemler",
- azami 20.000 Euro değerindeki "orta işlemler"
- 20.000 Euro'nun üzerindeki "büyük işlemler".

Bu eşik değerler İran Merkez Bankası tarafından ilan edilen mal ve hizmet fiyat endekslerine göre her sene Kabine tarafından belirlenmektedir.

İhale Komisyonu

Tekliflerin gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi, sözleşmenin yapılacağı tarafın belirlenmesi, ihalenin iptali veya yeniden ihaleye çıkılması gibi ihale ile ilgili tüm işlemler İhale Komisyonu tarafından yerine getirilir. İhale Komisyonu üyeleri, ilgili kamu kurumunun satın alma biriminin başındaki idareci, murakıp veya mali müdür ve teknik müdürdür.

İhale Sözleşmesi

Sözleşme, ihaleyi birinci sırada tamamlayan katılımcı ile yapılır ve teklifin geçerlilik süresi bitmeden sonuçlandırılır. Bu süre sadece bir kereliğine, ihale belgelerinde öngörüldüğü şekilde uzatılabilir. İhaleyi ilk sırada tamamlayan katılımcı ile sözleşme yapıldıktan sonra ihale ikincisinin geçici teminat mektubu serbest bırakılır. İhale birincisinin kati teminat mektubunu vermekten imtina etmesi ve sözleşmenin yapılamaması halinde geçici teminat mektubuna el konur ve ihale ikinci gelen firmaya verilir. İkinci firmanın da aynısını yapması halinde onun da geçici teminat mektubuna el konur ve ihale yenilenir.

Banka Garantileri (Teminat Mektupları)

Bir yabancı firma, bir ihaleye katılmak veya mal tedarikine yönelik bir sözleşme imzalamak istediğinde, İranlı müşterisi ondan belli banka garantileri talep edebilmektedir. Esasında İranlı özel sektör firmalarının yabancı firmalardan bu gibi garantiler talep etmesini zorunlu kılan bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, böyle bir garanti istenip istenmemesi tamamen kendilerine kalmıştır.

Öte yandan, kamu kurum ve kuruluşları ile iş yapıldığında, bu garantilerin istenmesi mecburidir.

Kamu ihaleleri ile bağlantılı olarak yabancı tedarikçilerden/müteahhitlerden istenen banka garantilerinin kapsamı esas olarak 4 şekilde olabilmektedir:

- Geçici teminat mektubu (sözleşme (proje) tutarının %2-5'i arasındadır)
- Kesin teminat mektubu (sözleşme miktarının %10'udur)
- İyi niyet garantisi (danışmanlık hizmeti ödemesinde %10, inşaat/ulaşım ödemelerinde %5'i alıkonmakta)
- Ön ödemeli garantiler (kamu projelerinde fiyatın %25'e kadar firmaya ön ödeme yapılabilir)

Ancak, İran kamu kuruluşları, yabancı müteahhit ve hizmet sağlayıcılarını İran bankalarından teminat almaya yönlendirmeye devam etmektedir.

Sonuç olarak, yabancı bankalara ait teminatların İran bankalarının karşılıklı teminatını da gerektirmesi nedeniyle, yabancı tedarikçiler/müteahhitler kaçınılmaz olarak bu ekstra maliyeti İranlı müşterilerine (teklif ettikleri fiyatlara) yansıtabilmektedir.